

Inzoomen op Puttershoek in vroeger tijden

Arie Pieters

Inzoomen op Puttershoek in vroeger tijden

Arie Pieters

Schrijver/samensteller: Arie A. Pieters
Omslagontwerp: Arie A. Pieters

Foto's privé-verzamelingen:

collectie/archief Arie A. Pieters
collectie dhr. P. v. d. Berg
collectie dhr. A. W. Barends
collectie dhr. A. v. Bruggen
collectie dhr. W. v. d. Brink
collectie dhr. J. Berkman
collectie dhr. H. Broersen
collectie dhr. R. J. v. d. Berg
collectie dhr. L. Leijdens

Foto's websites:

website Kustvaartforum.com, website Wikipedia.org
website Ansichtkaartenbeurs.nl, website Binnenvaart.eu,
website Regionaalarchiefdordrecht.nl,
website Nationaalarchief.nl, website HWWonen.nl,
website KNSB.nl, website House-of-cards.nl

Foto's facebookgroepen:

Hoeksche Waard in vroeger tijden

Foto omslag:

Westhavenzijde in Puttershoek
ISBN: 9789403620015
Uitgegeven via: Mijnbestseller.nl
Print: Printforce
Copyright: Arie A. Pieters, 2021 ©

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Inzoomen op Puttershoek in vroeger tijden
3. Van de historische hak op de tak
4. Nawoord
5. Bronnen & woord van dank
6. Eerdere uitgaven

1. Inleiding

'Inzoomen op Puttershoek in vroeger tijden'. Meerdere goede bekenden hadden mij meteen na het verschijnen van het eerste *'Inzoomen op het verleden'* boekje, waarin naast mijn eigen woonplaats 's-Gravendeel ook andere dorpen aan bod komen middels historische plaatjes, al gevraagd of ik ook eens een soortgelijk boekje kon samenstellen alleen over Puttershoek. Ik heb dat toen nog maar even voor mij uitgeschoven, enerzijds omdat ik voor mijn gevoel niet voldoende kennis had en ook onvoldoende relevante oude foto's. Dat laatste is met hulp van een aantal kennissen en driftig speurwerk nu inmiddels opgelost. Het gebrek aan kennis over sommige Puttershoekse zaken is helaas deels gebleven, maar toen schoot mij ineens te binnen waarom ik begonnen was met de serie *'Inzoomen op het verleden'* boekjes. Dat was mede in de hoop om anderen 'te activeren' wat beter te gaan kijken naar al die oude foto's. Als geboren en getogen 's-Gravendeler kom ik er namelijk steeds vaker achter dat ik ook over mijn eigen dorp lang niet alle vragen kan beantwoorden. Zeker niet voor wat betreft de dingen die letterlijk voor mijn tijd zijn gebeurd. De winter van 1929, die het onderwerp was voor mijn fotoboekje *'De vergeten winter'* ken ik zelf uiteraard alleen door de verhalen van mijn ouders. Die sommige gebeurtenissen uit die winter, zoals de konvooien ijsbrekers als kinderen nog hadden meegemaakt. De Watersnoodramp van 1953 idem: Wat ik mensen daarover kan vertellen zijn ook weer de verhalen van anderen, zoals opnieuw mijn ouders, ooms, tantes, oudere kennissen en bekenden en bijna allen generatiegenoten van mijn ouders. Bij veel dingen die speelden voor 1962 moet ik voor extra informatie dus hulp inroepen van oudere generaties of mensen verwijzen naar oude boekwerken gemaakt door anderen.

Ik moest ook terugdenken aan de gesprekken die ik heb gevoerd met een vijftal oud-medewerkers van de firma Van der Linden uit 's-Gravendeel. Dit aannemingsbedrijf, dat in de jaren zestig was uitgegroeid tot één van de grootste op het gebied van grondverzet in de provincie, was in mijn jeugd bij zowat iedereen in de regio Hoeksche Waard bekend. Begonnen met de legendarische oude GMC CCKW trucks, overlevers van de Tweede Wereldoorlog, leverde men net als andere soortgelijke bedrijven een belangrijke bijdrage aan de wederopbouw in de jaren tussen 1946 en grofweg 1965. Het was geweldig om de verhalen van vroegere GMC kipperchauffeurs en dragline machinisten te horen. Over die periode schreef ik een drietal boeken: 'Everyone loves Jimmy', 'Diepe sporen' en 'Herinneringen aan Jimmy'. De vele reacties daarop maakten mij ook duidelijk hoezeer veel mensen, die deze periode zelf actief mee hebben gemaakt het waardeerden dat dit werk aandacht kreeg.

Wat ook duidelijk werd was dat er nog veel waardevolle oude foto's zijn 'opgeslagen' in bijna vergeten fotoalbums of in de spreekwoordelijke oude schoenendozen. En niet alleen dat, ook veel kennis en persoonlijke ervaringen zitten nog opgeslagen in het geheugen van veel mensen. Kennis die meestal alleen nog boven komt drijven als iemand een gesprek aan wil gaan over dingen uit het verleden. En als we dan kijken naar oude foto's dan geldt daarvoor eigenlijk hetzelfde. Soms duiken op zulke oude foto's dingen op die alleen bij bepaalde mensen bekend zijn, zoals die vroegere auto van je ouders of grootouders, of dat huis waarin je je jeugd door hebt gebracht. En die bakker met bakfiets, daar ergens in de verte op een vergeelde foto, die misschien acht van de tien mensen nu al niet meer bij naam kennen. Zomaar willekeurige voorbeelden waarbij kennis van de lezer waardevoller kan zijn dan van de boeksamensteller.

Om een lang verhaal niet onnodig nog langer te maken, deze 'Inzoomen' boekjes dienen ook vooral om de lezers wat beter te laten kijken naar oude foto's en misschien komt er dan wel bijna vergeten kennis bovendien? Bekijk de foto's en alles wat daarop zichtbaar is zo scherp mogelijk en wie weet wat u dan ineens opvalt? Overigens hebben de dorpen 's-Graven-deel en Puttershoek iets gemeen: Het zijn zo goed als zeker de dorpen in de Hoeksche Waard waar de meeste oude panden zijn verdwenen/gesloopt. In de vorige eeuw 'verloren' ze o.a. respectievelijk Bevershoek en Weverseinde. De paar panden die resteren zijn slechts een minimale herinnering aan het verleden. In deze nieuwe eeuw ging vooral in Puttershoek de sloop van historische panden jammer genoeg onverminderd door met de suikerfabriek, het vroegere stoomgemaal 't Hooft van Benthuisen en de Posthoorn als voornaamste blikvangers.

**Otto 't Hooft van Benthuisen, de waterschapsbestuurder
waarnaar het vroegere stoomgemaal werd vernoemd.*

De belangrijkste historische panden die tussen 2000 en 2020 zijn gesloopt in Puttershoek:

-Voormalig partycentrum de Posthoorn.

-De suikerfabriek.

-Voormalig stoomgemaal en tevens voormalig poldermuseum 't Hooft van Benthuisen.

-De dijkboerderij aan het Schouteneinde, die ter hoogte van 't Hooft van Benthuisen stond.

En net voor de eeuwwisseling verloor Puttershoek en de gehele Hoeksche Waard de unieke, monumentale boerderij de Rustenburg door een dramatische brand. (1997)

Natuurlijk vergeten we in deze korte opsomming nog een aantal panden, die sommigen ongetwijfeld ook waardevol zullen vinden. Maar ik denk dat de meeste mensen, zowel in Puttershoek als daarbuiten de vier panden genoemd in dit lijstje toch wel de meest opvallende vinden. Bovendien kleven er zeker aan de suikerfabriek en ook aan de Posthoorn voor heel veel mensen dierbare herinneringen. Wat dat betreft is het niet alleen het stempel van officieel monument dat de waarde van een gebouw bepaalt, maar ook hoeveel het betekende voor de bevolking. Gelukkig zijn er ook nog gebouwen in Puttershoek waar mensen juist veel moeite voor doen, zoals natuurlijk de korenmolen de Lelie. Die steeds meer in oude glorie wordt hersteld. Ook de ruimten onder de molen worden daarbij niet vergeten. Laten we hopen dat we nog lang van de Lelie en andere historische panden in Puttershoek kunnen genieten.

Net als in de drie algemene 'Inzoomen op het verleden' boekjes en 'Inzoomen op 's-Gravendeel in de jaren vijftig en zestig' gaan we ook in dit historische fotoboek letterlijk inzoomen op meerdere oude foto's. Dit uiteraard met behulp van de digitale mogelijkheden die het heden ons te bieden heeft, oftewel het programma Photoshop. Gelukkig hoeven we voor het uitvergroten van foto's of delen daarvan niet meer de donkere kamer binnen te stappen. Dat kan nu allemaal gezeten achter de PC of iMac. Niet alles is tegenwoordig beter 'geregeld', maar deze manier van foto's vergroten geniet toch wel mijn voorkeur. Het is dus echt niet zo dat vroeger alles beter was, maar voor het omgekeerde geldt hetzelfde. Ik hoop dat de lezers veel plezier zullen beleven aan dit boekje en vooral dat ze de 'grijze cellen', zoals een bekende TV detective dat altijd zo treffend zei aan het werk zetten om te zien wie en wat er allemaal opduikt op die oude foto's.

Arie Pieters

**'Puttershoek, Oranjelaan'.*

2. Inzoomen op Puttershoek in vroeger tijden

Voor we ons bezig gaan houden met gebouwen, straten en alles wat nog meer opduikt op oude foto's staan we uiteraard even stil bij de bekendste Puttershoeker: ***Kees Verkerk***. De vroegere topschaatser woont allang niet meer in het dorp, maar zal natuurlijk voor altijd verbonden blijven met Puttershoek. Ik mocht hem enkele jaren geleden ontmoeten toen hij terug was in Puttershoek om zijn biografie te signeren. Dit fraaie, door Jeroen Haarsma geschreven boekwerk is uiteraard getiteld: '***Keessie***'. In dit ruim 300 pagina's tellende boekwerk beschrijft Haarsma, in het dagelijks leven hoofdredacteur van de sportredacties van diverse dagbladen het leven en vooral de gehele schaatscarrière van de kampioen uit Puttershoek. Het was natuurlijk een drukte van belang in het gebouw van de IJs- en skeelerclub Puttershoek tijdens de signersessie van Kees Verkerk.

De huidige populariteit van de schaatssport begon feitelijk halverwege de jaren zestig met én dankzij Ard en Keessie. En als we echt heel precies willen zijn was het de oud-inwoner van Puttershoek die als eerste zorgde voor veel enthousiasme. Pas tegen het einde van de jaren zestig zou die andere schaatsgrootheid, Ard Schenk hem voorbij streven. Waren er daarvoor dan geen Nederlandse schaatskampioenen? Jawel, zo af en toe dook er heus wel iemand op die de strijd met de voor het Ard en Keessie tijdperk almachtige Noren en Russen aan kon gaan, maar dat waren toch vooral 'uitschieters'. Eén van die mensen, die zelf als voorbeeld diende voor Kees Verkerk was de befaamde stayer Kees Broekman. Broekman was eigenlijk een beetje de Piet Kleine van zijn tijd. Hij kon net als Kleine een goede 5000 meter en nog betere 10.000 meter rijden, maar de 500 kreeg hij helaas nooit goed onder de knie.

Mede door die hele matige 500 meter zou Broekman er slechts éénmaal in slagen om een Europese of Wereldtitel bij allround toernooien te veroveren. (Europees kampioen in 1953.) Op de lange afstanden kon hij echter altijd gelijke tred houden met de Noorse, Russische en Finse toppers van die tijd. En 'die tijd' is dan de jaren vijftig, toen Finland eigenlijk nog voor Nederland en Zweden het derde schaatsland was qua successen.

**Kees Broekman, één van de voorbeelden van Kees Verkerk, Ard Schenk en Jan Bols in actie midden jaren vijftig.*